

Oponentský posudek

doktorské disertační práce JUDr PhDr Josefa Ťoukálka, LL.M., DBA, na téma

Soudní exekuce na nemovitý majetek v ČSR v letech 1918 - 1963

Posuzovaná práce má rozsah 197 stran vlastního textu, obsahuje seznam použité literatury historickoprávní i civilněprocesní, seznam jiných pramenů, zejména zákonů, jiných právních předpisů a judikatury československých a českých soudů, vydané v dotčených letech 1918 – 1963. Dále obsahuje resumé v angličtině, abstrakt a klíčová slova v češtině a angličtině, čímž naplňuje požadavky kladené na disertační práce po formální stránce. Neobsahuje sice seznam zkratk, ten však je částečně nahrazen vlastními zkratkami disertantovými alespoň pro dvě základní zákonné normy na str. 11 (roz. exekuční řád pro zákon č. 79/1896 ř.z. a občanský soudní řád pro zákon č. 142/1950 Sb., občanský soudní řád). Bohatý poznámkový aparát a sám obsah práce dosvědčují, že disertant prameny dostatečně využíval.

K volbě tématu lze konstatovat, že – ač jde o materii historickou – má co říci i současné právní úpravě, a to v tom smyslu, že současná legislativa se v mnohém navrácí k dříve opuštěným, mj. i procesním a exekučním institutům: poučení z minulosti poskytuje přitom vhodné faktografické i zkušenostní zázemí. Tento potenciál svého tématu však disertant plně nevyužil, jak bude ještě dále uvedeno.

Práce je rozčleněna – vedle Úvodu a Závěru – do tří částí. Prvá část se nazývá „Exekuce a exekuční právo v právněhistorickém vývoji“ a je obvyklým všeobecným historickým úvodem do tématu. Druhá část, nazvaná „Exekuční řízení“ je nejrozsáhlejší (cca 90 stran): pojednává o celém exekučním řízení, o pojmu, zásadách, exekučních titulech, o subjektech, o celém průběhu a výsledku exekuce, a to spíše popisným, než analytickým způsobem. Někde přitom výslovně rozlišuje období před a po r. 1950 (kdy byla přijata ve

změněných společensko-ekonomických podmínkách nová právní úprava), mnohde to ale zřetelně nerozlišuje a výklad je v tomto smyslu pak nejasný. Chybí zřetelné rozhraničení textu na úpravu ve starém exekučním řádu a na úpravu v novém občanském soudním řádu, který jej v roce 1950 nahradil.

Teprve třetí část, nazvaná „Exekuční prostředky“, (cca 54 stran) pojednává o vlastním tématu, tj. o exekučních prostředcích postihujících nemovitost. Pojednává se zde postupně o jednotlivých prostředcích (vnucená správa, dražba, soudní zástavní právo aj.), přičemž předchozí výtka nedostatečného rozlišení právní úpravy před a po r. 1950 platí i zde.

K disertantovu pojetí práce na tématu mám dvě výtky koncepční povahy.

Za prvé: Disertant výrazně vybočuje z rámce tématu daného názvem práce, a to ve smyslu časovém i ve smyslu věcném. Časově vybočuje směrem k současnosti. Drobné kritické poznámky na adresu dnešní legislativy by snad bylo možné pominout, avšak nelze přehlédnout to, že prakticky jediným výstupem v Závěru práce je podpora zavedení tzv. principu teritoriality (tedy místní příslušnosti) pro činnost exekutorů, o níž se diskutuje v současnosti, asi od r. 2016. To v projednávaném období, při neexistenci soukromých exekutorů, nemělo vůbec místo a tudíž to do této práce nepatří, zejména ne jako její hlavní závěr.

Ve věcném, obsahovém smyslu disertant vybočuje z rámce tématu tím, že zbytečně věnuje nejrozsáhlejší část práce exekučnímu řízení samotnému, a to až do podrobností, které s postižením nemovitosti vůbec nesouvisí. Např. nebylo důvodu zmiňovat kontumační rozsudek, který v exekučním řízení nemá místo (str. 54), nebo nebylo důvodu zabývat se, dokonce na osmi stranách, správním exekucí, když právě v ní nebylo možné postihovat nemovitost, to bylo vyhrazeno jen soudní exekuci (kap. 2.4.2). Ani popis souvislostí pozemkových reforem s exekučním řízením ve 20. letech minulého století nemá s tématem práce *stricto sensu* mnoho společného, protože šlo o vyklizení nemovitosti, nikoli o její exekuční postižení: to však autorovi nevytýkám, když to řešil tehdy i Nejvyšší soud (kap. 2.5.4.)

Druhá koncepční připomínka se týká toho, co bylo již výše zmíněno, a sice, že autor náležitě a v celé práci nerozlišil dvě základní období v rámci časového úseku, který zvolil (tj. 1918 až 1963) podle dvou předpisů exekučního práva, tj. podle recipovaného zák. č. 79/1896 ř.z., exekuční řád, a zákona č. 142/1950 Sb., občanský soudní řád. To by mu bylo umožnilo v podstatných rysech porovnat obě úpravy a zhodnotit vývoj, k němuž ve sledovaném období došlo, i jeho společenské souvislosti. To se však nestalo a takovou přehlednou závěrečnou kapitolu v práci postrádám. Na rozdíl od předchozí výtky je to však vada napravitelná při obhajobě práce a disertant by měl požadované doplnění při ní přednést. K takové komparaci se přímo nabízí nejenom přehled exekučních prostředků postihujících nemovitost v té které úpravě, ale i jiné otázky: např. právní úprava rozvrhu výtěžku, nebo institut předražku, nebo řešení opoziční a impugnační žaloby aj.

Jinak má posuzovaná práce má ovšem také své kladné stránky, hodné ocenění. Autor důsledně pracoval s literaturou a judikaturou, a to ve velké šíři a do značných podrobností. Dobře se např. vyrovnal s otázkou soudního smíru jako exekučního titulu (str. 97 an.) nebo všeobecně s otázkou terminologickou (povolení/nařízení exekuce (str. 94 an). To považuji za pozitivum, pokud se držel v rámci tématu. Věcné ani jazykové chyby práce neobsahuje, až na pár drobností, na které bude při obhajobě upozorněn. Podle mého názoru posuzovaná práce prokazuje způsobilost disertanta k samostatné vědecké práci.

Přes výše uvedené výhrady a za podmínky, že se disertant při obhajobě vyrovná s požadavkem ústního zhodnocení vývoje právní úpravy exekučního postižení nemovitosti před rokem 1950 a po něm, **doporučuji posuzovanou disertační práci „Soudní exekuce na nemovitý majetek v ČSR v letech 1918 – 1963“ k obhajobě. Po jejím úspěšném průběhu pak doporučuji, aby byl disertantu JUDr PhDr Josefu Ťoukálkovi, LL.M, DBA udělen vědecký titul PhD.**

Prof. JUDr Alena Winterová, CSc

Praha, 18.3.2018

oponentka

Praha, 17.3.2018